

Lag om psykiatrisk tvångsvård;

utfärdad den 20 juni 1991.

SFS 1991:1128

Utkom från trycket
den 9 juli 1991

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Föreskrifterna i hälso- och sjukvårdslagen (1982: 763) gäller all psykiatrisk vård. Kompletterande föreskrifter om psykiatrisk vård som är förenad med frihetsberövande och annat tvång (*tvångsvård*) ges i denna lag.

Föreskrifter om psykiatrisk tvångsvård finns också i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård.

Vad som sägs i denna lag om en landstingskommun gäller även en kommun som inte ingår i en landstingskommun.

2 § Tvångsvård enligt denna lag skall syfta till att den som är i oundgängligt behov av sådan psykiatrisk vård som ges efter intagning på en sjukvårdsinrättning blir i stånd att frivilligt medverka till erforderlig vård och ta emot det stöd som han behöver.

Förutsättningar för tvångsvård

3 § Tvångsvård får ges endast om

1. patienten lider av en allvarlig psykisk störning,
2. patienten på grund av sitt psykiska tillstånd och sina personliga förhållanden i övrigt har ett oundgängligt behov av psykiatrisk vård, som inte kan tillgodoses på annat sätt än genom att patienten är intagen på en sjukvårdsinrättning för heldygnsvård, och
3. patienten motsätter sig sådan vård som sägs i 2 eller till följd av sitt psykiska tillstånd uppenbart saknar förmåga att ge uttryck för ett grundat ställningstagande i frågan.

Tvångsvård får inte ges, om patientens psykiska störning enligt första stycket 1 utgör enbart en psykisk utvecklingsstörning som kan ge rätt till särskilda omsorger enligt lagen (1985:568) om särskilda omsorger om psykiskt utvecklingsstörda m. fl.

Vid bedömning av vårdbehovet enligt första stycket 2 skall även beaktas, om patienten till följd av sin psykiska störning är farlig för annans personliga säkerhet eller fysiska eller psykiska hälsa.

Intagning för tvångsvård

4 § Ett beslut om intagning på en sjukvårdsinrättning för tvångsvård får inte fattas utan att ett läkarintyg (*vårdintyg*) har utfärdats, av vilket det framgår att det finns sannolika skäl för att förutsättningarna för tvångs-

¹ Prop. 1990/91: 58, SoU13, rskr. 329.

vård av patienten är uppfyllda. Vårdintyget skall grundas på en särskild läkarundersökning.

En undersökning för vårdintyg får företas endast om det finns skälig anledning till det. Undersökningen utförs av en legitimerad läkare. Om undersökningen inte kan utföras med patientens samtycke, får patienten tas om hand för undersökning. Beslut om sådant omhändertagande får fattas endast av läkare i allmän tjänst.

Vårdintyg får inte utfärdas för den som är intagen på en sjukvårdsinrättning för frivillig psykiatrisk vård.

5 § Vårdintyget får utfärdas endast i omedelbar anslutning till undersökningen. Det skall, utöver ett uttalande enligt 4 § om förutsättningarna för tvångsvård av patienten, innehålla en redogörelse för den psykiska störningen och de omständigheter i övrigt som ger upphov till vårdbehovet.

Vid utfärdande av vårdintyg gäller bestämmelserna om jäv i 11 och 12 §§ förvaltningslagen (1986:223) även för läkare som utövar yrket enskilt.

Den läkare som har utfärdat vårdintyget skall se till att det snarast kommer till den sjukvårdsinrättning där frågan om intagning för tvångsvård skall prövas.

6 § Frågan om intagning för tvångsvård skall avgöras skyndsamt efter undersökning av patienten, senast 24 timmar efter patientens ankomst till vårdinrättningen. Patienten får efter beslut av tjänstgörande läkare hindras att lämna vårdinrättningen tills frågan om intagning avgjorts. Ett beslut om intagning får inte grundas på ett vårdintyg som är äldre än fyra dagar.

Beslut i fråga om intagning fattas av en chefsöverläkare vid en enhet för psykiatrisk vård. Beslutet får inte fattas av den läkare som har utfärdat vårdintyget.

Tvångsvård efter beslut av rätten

7 § Om chefsöverläkaren vid den enhet där patienten vårdas finner att denne bör ges tvångsvård utöver fyra veckor från dagen för beslutet om intagning, skall han före utgången av fyra veckorstiden ansöka hos länsrätten om medgivande till sådan vård.

I ansökan skall anges vilka omständigheter som utgör grunden för tvångsvården och vilka överväganden som har gjorts rörande vård i annan form för patienten. Till ansökan skall fogas en redogörelse för det stöd och den behandling som planeras för patienten under och efter vistelsen på vårdenheten.

8 § Rätten skall på ansökan enligt 7 § besluta i frågan om fortsatt tvångsvård. Om rätten bifaller ansökan, får vården pågå under högst fyra månader, räknat från dagen för beslutet om intagning.

9 § Efter ansökan av chefsöverläkaren får rätten medge att tvångsvården fortsätter utöver den längsta tiden enligt 8 §. Medgivande får lämnas för högst sex månader åt gången, räknat från prövningstillfället.

En ansökan enligt första stycket skall ha kommit in till länsrätten innan tiden för gällande beslut om tvångsvård har löpt ut. Föreskrifterna i 7 § andra stycket tillämpas beträffande en ansökan enligt denna paragraf.

10 § Har en ansökan enligt 7 eller 9 § kommit in till länsrätten, får tvångsvården fortsätta i avvaktan på rättens beslut. Avslår rätten ansökan, skall vården upphöra omedelbart.

Övergång från frivillig vård till tvångsvård

11 § Om en patient är intagen på en sjukvårdsinrättning för frivillig psykiatrisk vård, får chefsöverläkaren vid den enhet där patienten vårdas, utan hinder av att vårdintyg inte har utfärdats, besluta om tvångsvård när

1. förutsättningarna enligt 3 § föreligger och
2. patienten till följd av sin psykiska störning kan befaras komma att allvarligt skada sig själv eller någon annan.

Föreskrifterna i 6 § gäller inte i fall som avses i första stycket.

12 § När beslut har fattats om tvångsvård enligt 11 §, skall chefsöverläkaren skyndsamt och senast inom fyra dagar från dagen för beslutet ansöka hos länsrätten om medgivande till att tvångsvården fortsätter. Föreskrifterna i 7 § andra stycket skall därvid tillämpas.

13 § Om rätten medger att tvångsvård som har beslutats enligt 11 § fortsätter, får den pågå under högst fyra månader, räknat från dagen för chefsöverläkarens beslut. I fråga om tvångsvård utöver denna tid tillämpas samma bestämmelser som vid fortsatt tvångsvård enligt 9 §.

Övergång från rättspsykiatrisk vård till tvångsvård enligt denna lag

14 § När rättspsykiatrisk vård skall upphöra i fall som avses i 15 § lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, får chefsöverläkaren vid den enhet där patienten vårdas, utan hinder av att vårdintyg inte har utfärdats, besluta om tvångsvård enligt denna lag, om förutsättningarna enligt 3 § föreligger.

Föreskrifterna i 6 § gäller inte i fall som avses i första stycket. I stället tillämpas föreskrifterna i 12 och 13 §§, varvid ett beslut enligt denna paragraf jämföras med ett beslut enligt 11 §.

Vården

15 § Vård enligt denna lag ges på en sjukvårdsinrättning som drivs av en landstingskommun.

Om det finns synnerliga skäl, får regeringen bestämma att vård får ges även på annan vårdinrättning. På inrättningen skall tillämpas vad i denna lag sägs om sjukvårdsinrättning som drivs av en landstingskommun.

16 § En behandlingsplan skall upprättas snarast efter det att patienten har tagits in för tvångsvård. Så långt möjligt skall planen upprättas i samråd med patienten. När det är lämpligt skall samråd ske också med dennes närstående.

I samråd med patienten skall det klarläggas om denne har behov av stöd från socialtjänsten.

17 § I fråga om behandlingen under vårdtiden skall samråd äga rum med patienten när det kan ske. Samråd skall ske också med patientens närstående när det är lämpligt. Frågor om behandlingen avgörs ytterst av chefsöverläkaren vid den enhet där patienten vårdas.

Behandlingsåtgärderna skall anpassas till vad som krävs för att uppnå syftet med tvångsvården enligt 2 §.

18 § En patient får hindras att lämna vårdinrättningens område eller den del av inrättningen där han skall vistas.

Om det behövs från behandlingssynpunkt, får chefsöverläkaren besluta om inskränkningar beträffande besök hos patienten.

19 § Om det finns en omedelbar fara för att en patient allvarligt skadar sig själv eller någon annan, får patienten kortvarigt spännas fast med bälte eller liknande anordning. Vårdpersonal skall vara närvarande under den tid patienten hålls fastspänd.

Om det finns synnerliga skäl, får beslutas att patienten skall hållas fastspänd längre än som anges i första stycket.

Chefsöverläkaren beslutar om fastspänning. Socialstyrelsen skall utan dröjsmål underrättas om beslut enligt andra stycket.

20 § En patient får hållas avskild från andra patienter endast om det är nödvändigt på grund av att patienten genom aggressivt eller störande beteende allvarligt försvårar vården av de andra patienterna. Ett beslut om avskiljande gäller högst åtta timmar. Tiden för avskiljande får genom ett nytt beslut förlängas med högst åtta timmar.

Om det finns synnerliga skäl, får ett beslut om avskiljande enligt första stycket avse en bestämd tid som överstiger åtta timmar.

Chefsöverläkaren beslutar om avskiljande. Om en patient hålls avskild mer än åtta timmar i följd, skall socialstyrelsen utan dröjsmål underrättas om detta. En patient skall under den tid han hålls avskild stå under fortlöpande uppsikt av vårdpersonal.

21 § En patient får inte inneha

1. narkotika, alkoholhaltiga drycker eller andra berusningsmedel,
2. injektionssprutor eller kanyler, som kan användas för insprutning i människokroppen,
3. andra föremål som är särskilt ägnade att användas för missbruk av eller annan befattning med narkotika, eller
4. annan egendom som kan skada honom själv eller någon annan eller vara till men för vården eller ordningen på vårdinrättningen.

Påträffas sådan egendom som avses i första stycket, får den omhändertas.

22 § Chefsöverläkaren får besluta att försändelser till en patient får undersökas för kontroll av att de inte innehåller sådan egendom som avses i 21 §. Granskningen av en försändelse får inte avse det skriftliga innehållet i brev eller annan skriftlig handling.

Om en ankommande försändelse innehåller egendom som inte får innehas enligt 21 §, får egendomen omhändertas.

SFS 1991:1128

23 § Om det är påkallat får en patient kroppsvisiteras eller ytligt kroppsbesiktigas, när han kommer till sjukvårdsinrättningen, för kontroll av att han inte bär på sig egendom som avses i 21 §. Detsamma gäller om det under vistelsen på vårdinrättningen uppkommer misstanke att sådan egendom skall påträffas hos patienten.

Kroppsvisitation och ytlig kroppsbesiktning får inte göras mer ingående än vad ändamålet med åtgärden kräver. All den hänsyn som omständigheterna medger skall iakttas. Om möjligt skall ett vittne närvara.

Chefsöverläkaren beslutar om kroppsvisitation och ytlig kroppsbesiktning.

24 § Har narkotika, alkoholhaltiga drycker eller andra berusningsmedel omhändertagits enligt 21 eller 22 § eller har sådan egendom påträffats där patienter intagits för tvångsvård utan att det finns någon känd ägare till egendomen, skall chefsöverläkaren låta förstöra eller sälja egendomen enligt bestämmelserna om beslagtagna egendom i 2 § 1 första stycket lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m.m. Detsamma gäller i fråga om injektionssprutor eller kanyler, som kan användas för insprutning i människokroppen, och i fråga om andra föremål som är särskilt ägnade att användas för missbruk av eller annan befattning med narkotika.

Belopp som har erhållits vid försäljning tillfaller staten.

25 § Chefsöverläkaren får ge patienten tillstånd att under en viss del av vårdtiden vistas utanför sjukvårdsinrättningens område. Tillståndet får ges för återstoden av vårdtiden, om det finns skäl att anta att åtgärden är angelägen för att förbereda att tvångsvården upphör.

Ett tillstånd att vistas utanför vårdinrättningens område får förenas med särskilda villkor.

26 § Chefsöverläkaren får återkalla ett tillstånd som avses i 25 §, om förhållandena kräver det.

Tvångsvårdens upphörande

27 § När det inte längre finns förutsättningar för tvångsvård, skall chefsöverläkaren vid den enhet där patienten vårdas genast besluta att tvångsvården skall upphöra. Frågan om tvångsvårdens upphörande skall övervägas fortlöpande.

28 § Tvångsvården upphör, om inte en ansökan om medgivande till tvångsvård har kommit in till länsrätten inom den tid som anges i 7, 9 eller 12 §.

Tvångsvården enligt denna lag upphör också när beslut fattas som föranleder rättspsykiatrisk vård. Föreskrift om övergång till sådan vård finns i 4 § andra stycket lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård.

2017

29 § Har beträffande någon som vårdas enligt denna lag beslut meddelats om

1. avvisning eller utvisning enligt utlänningslagen (1989: 529),
2. utvisning enligt lagen (1991: 572) om särskild utlänningskontroll,
3. utlämning enligt lagen (1957: 668) om utlämning för brott,
4. utlämning enligt lagen (1959: 254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge, eller
5. utlämning enligt lagen (1970: 375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling,

skall tvångsvården upphöra, om det begärs av den myndighet som skall verkställa beslutet och chefsöverläkaren finner att patientens tillstånd tillåter att detta verkställs.

I fråga om en patient som är utlämning upphör tvångsvården vid verkställighet av ett beslut om hemsändande som har meddelats med stöd av 12 kap. 3 § utlänningslagen.

Stödperson

30 § När patienten begär det, skall en stödperson utses. En stödperson kan utses också i annat fall, om patienten inte motsätter sig det.

Stödpersonen skall bistå patienten i personliga frågor så länge denne ges tvångsvård. Stödpersonen har rätt att besöka patienten på vårdinrättningen. Han får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han under uppdraget har fått veta om patientens hälsotillstånd eller personliga förhållanden i övrigt.

Stödperson utses av den nämnd som avses i lagen (1980: 12) om förtroendenämnder inom hälso- och sjukvården.

31 § Chefsöverläkaren vid den enhet där patienten vårdas skall anmäla till förtroendenämnden när det kan finnas skäl att utse en stödperson.

Har stödperson för patienten inte redan utsetts, skall anmälan alltid göras när

1. chefsöverläkaren ansöker om medgivande till tvångsvård enligt 7, 12 eller 14 §,
2. patienten överklagar chefsöverläkarens beslut om intagning enligt 6 §,
3. patienten överklagar chefsöverläkarens beslut att avslå en begäran att tvångsvården skall upphöra.

När tvångsvården av en patient, för vilken stödperson utsetts, har upphört, skall chefsöverläkaren snarast möjligt underrätta förtroendenämnden om detta.

Överklagande

32 § Patienten får hos länsrätten överklaga chefsöverläkarens beslut om intagning för tvångsvård enligt 6, 11 eller 14 §. Ett sådant överklagande skall anses innefatta även en begäran att tvångsvården skall upphöra.

Innan länsrätten prövar ett överklagande enligt första stycket, skall rätten utan dröjsmål förelägga chefsöverläkaren att yttra sig i de hänseenden som anges i 7 § andra stycket.

33 § Patienten får hos länsrätten överklaga ett annat beslut av chefsöverläkaren enligt denna lag som innebär

1. avslag på en begäran att tvångsvården skall upphöra,
2. förordnande enligt 24 § om förstöring eller försäljning av egendom,
3. avslag på en begäran om tillstånd enligt 25 § att vistas utanför vårdinrättningens område eller meddelande av villkor i samband med en sådan vistelse, eller
4. återkallelse enligt 26 § av tillstånd att vistas utanför vårdinrättningens område.

I övrigt får beslut av chefsöverläkaren enligt denna lag inte överklagas. Chefsöverläkaren får inte överklaga rättens beslut enligt denna lag.

När ett beslut av chefsöverläkaren överklagas, skall skrivelsen med överklagandet ges in till länsrätten. Länsrätten prövar om skrivelsen har kommit in i rätt tid. Har skrivelsen kommit in för sent, skall länsrätten avvisa den, om förseningen inte beror på att chefsöverläkaren har lämnat patienten en felaktig underrättelse om hur man överklagar. Skrivelsen skall inte avvisas, om den har kommit in till chefsöverläkaren innan tiden för överklagande har gått ut. I ett sådant fall skall chefsöverläkaren omedelbart vidarebefordra den till länsrätten.

Handläggningen i domstol

34 § Frågor som ankommer på länsrätt enligt denna lag prövas av länsrätten i det län där sjukvårdsinrättningen är belägen.

35 § Mål enligt denna lag skall handläggas skyndsamt. Så snart en ansökan som avses i 28 § har kommit in till länsrätten, skall rätten pröva om ansökan har kommit in i tid. Har ansökan kommit in för sent, skall rätten skyndsamt underrätta chefsöverläkaren om detta.

Ett mål hos en länsrätt skall tas upp till avgörande inom åtta dagar från den dag då ansökan eller skrivelsen med överklagandet kom in till länsrätten. Länsrätten får förlänga denna tid, om det behövs ytterligare utredning eller om någon annan särskild omständighet gör det nödvändigt. Föreskrifterna i första och andra meningen gäller inte mål som avses i 33 § första stycket 2.

Länsrätten får förordna rörande saken i avvaktan på att målet avgörs.

36 § I ett mål enligt denna lag skall länsrätten hålla muntlig förhandling, om det inte är uppenbart obehövligt.

37 § Muntlig förhandling hålls på sjukvårdsinrättningen, om inte särskilda skäl talar för något annat. Patienten skall vara närvarande vid förhandlingen, om det är möjligt med hänsyn till hans psykiska tillstånd. Patientens stödperson har rätt att närvara vid förhandlingen och skall om möjligt underrättas om den. Chefsöverläkaren skall höras vid förhandlingen, om det inte är uppenbart obehövligt.

Om det behövs, skall länsrätten i ett mål enligt denna lag höra lämplig sakkunnig vid muntlig förhandling. Vid förhandlingen får den sakkunnige, i syfte att få upplysning rörande omständigheter som är av betydelse för dennes uppgift, ställa frågor till chefsöverläkaren och patienten.

Om en patient som har kallats vid vite att inställa sig personligen till en förhandling uteblir, får rätten förordna att han skall hämtas till rätten antingen omedelbart eller till en senare dag.

38 § Vid handläggningen i kammarrätt av mål enligt denna lag skall nämndemän ingå i rätten. Detta gäller dock inte mål som angår enbart en fråga som nämns i 33 § första stycket.

Övriga bestämmelser

39 § Chefsöverläkaren får uppdra åt en erfaren läkare vid sjukvårdsinrättningen med specialistkompetens inom någon gren av psykiatri att fullgöra uppgifter som chefsöverläkaren har enligt denna lag. Om det finns särskilda skäl, får chefsöverläkaren lämna sådant uppdrag åt en annan läkare vid sjukvårdsinrättningen, dock inte såvitt gäller

1. beslut enligt 6 § om intagning,
2. ansökan enligt 7, 9, 12 eller 14 § om medgivande till att tvångsvården fortsätter,
3. beslut enligt 17 § första stycket sista meningen om behandlingen,
4. beslut enligt 19 § andra stycket om fastspänning, eller
5. beslut enligt 20 § andra stycket om avskiljande.

40 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, socialstyrelsen får medge undantag från kravet i 4 § på att läkare som utför undersökning för vårdintyg skall vara legitimerad och från kravet i 39 § på specialistkompetens.

Om regeringen enligt 15 § andra stycket bestämt att vård enligt denna lag får ges på någon annan vårdinrättning än en sådan som drivs av en landstingskommun, skall regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, uppdra åt erfaren läkare med specialistkompetens inom någon gren av psykiatri att i tillämpliga delar fullgöra de uppgifter som enligt denna lag ankommer på chefsöverläkare.

41 § Beslut om intagning på en sjukvårdsinrättning samt ansökan enligt 7, 9, 12 eller 14 § och medgivande i anledning av en sådan ansökan fortsätter att gälla, om patienten överförs till en annan sjukvårdsinrättning utan att beslut har fattats om att tvångsvården skall upphöra.

42 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, socialstyrelsen skall för viss tid förordna särskilda sakkunniga att bistå rätten.

43 § Från en verksamhet där sekretess gäller enligt 7 kap. 1 § eller 4 § första och tredje styckena sekretesslagen (1980:100) skall utan hinder av sekretessen lämnas ut sådana uppgifter om en patient som behövs för att chefsöverläkarens åligganden enligt denna lag skall kunna fullgöras. Det samma gäller uppgifter om en patient som behövs för en sakkunnigs uppdrag eller ett yttrande av socialstyrelsen.

44 § Om patienten har fyllt 15 år, har han rätt att själv föra sin talan i mål och ärenden enligt denna lag.

En patient som är yngre bör höras, om det kan vara till nytta för utredningen och det kan antas att patienten inte tar skada av att höras.

SFS 1991:1128

45 § Beslut som meddelas enligt denna lag gäller omedelbart, om inte annat förordnas.

46 § I mål och ärenden enligt denna lag får delgivning med patienten inte ske med tillämpning av 12 eller 15 § delgivningslagen (1970:428).

47 § Om det finns skälig anledning att anta att någon lider av en allvarlig psykisk störning och är farlig för annans personliga säkerhet eller eget liv eller i övrigt behöver omedelbar hjälp, får polismyndigheten tillfälligt omhänderta honom i väntan på att hälso- och sjukvårdspersonal kan ge honom sådan hjälp. Den omhändertagne får föras till en sjukvårdsenhet som kan ge stöd och behandling.

Polismyndigheten skall lämna biträde på begäran av

1. en läkare som avses i 4 § andra stycket sista meningen för att han skall kunna genomföra en undersökning för vårdintyg,

2. en läkare som avses i 4 § andra stycket sista meningen eller av chefsöverläkaren för att föra patienten till en sjukvårdsinrättning sedan vårdintyg har utfärdats,

3. chefsöverläkaren för att återföra en patient som har lämnat vårdinrättningen utan tillstånd, eller

4. chefsöverläkaren för att återföra en patient till vårdinrättningen, om denne inte har återvänt dit sedan tiden för ett tillstånd att vistas utanför inrättningens område har gått ut eller tillståndet har återkallats.

48 § En patient som vårdas med stöd av denna lag skall så snart hans tillstånd medger det genom chefsöverläkarens försorg upplysas om sin rätt

1. att enligt 32 och 33 §§ överklaga vissa beslut,

2. att anlita ombud eller biträde,

3. att få rättshjälp genom offentligt biträde enligt rättshjälpslagen (1972:429), och

4. att få hjälp av en stödperson.

Denna lag skall finnas anslagen inom sjukvårdsinrättningen, väl synlig för patienterna.

49 § Chefsöverläkare skall i den utsträckning som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, socialstyrelsen föreskriver fortlöpande lämna styrelsen uppgifter om åtgärder som vidtagits enligt denna lag.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag (nya lagen) träder i kraft den 1 januari 1992, då lagen (1966:293) om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall (gamla lagen) upphör att gälla.

2. Ett vårdintyg, som uppfyller kraven i den gamla lagen, får längst till och med den 10 januari 1992 godtas som underlag för ett beslut om intagning för tvångsvård enligt den nya lagen.

3. Om en patient vid ikraftträdandet är intagen på en sjukvårdsinrätt-

2021

ning enligt 8 § i den gamla lagen, skall chefsöverläkaren senast den 3 januari 1992 avgöra frågan om patienten enligt 6 § i den nya lagen skall tas in för tvångsvård. Intill dess frågan om intagning har avgjorts, gäller den gamla lagen i tillämpliga delar.

4. Den som vid ikraftträdandet är intagen på en sjukvårdsinrättning enligt 9 eller 10 § eller återintagen enligt 20 § i den gamla lagen skall anses intagen för tvångsvård enligt 6 § i den nya lagen. Vid tillämpning av den nya lagen skall beslutet om intagning anses ha fattats vid ikraftträdandet. Ett beslut enligt 20 a § andra stycket i den gamla lagen av en utskrivningsnämnd eller psykiatriska nämnden om fortsatt vård skall dock anses som ett beslut av länsrätten om medgivande till tvångsvård under sex månader enligt 9 § i den nya lagen.

5. Har någon som genom dom överlämnats till sluten psykiatrisk vård inte tagits in på en sjukvårdsinrättning för sådan vård före ikraftträdandet, skall han anses genom domen ha överlämnats till rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning enligt lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård.

6. Den som vid ikraftträdandet är intagen på en sjukvårdsinrättning med stöd av den gamla lagen och beträffande vilken det enligt 17 § andra stycket samma lag ankommit på utskrivningsnämnd att besluta om utskrivning skall anses genomgå rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning enligt lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård. Ett beslut enligt 20 a § andra stycket i den gamla lagen av en utskrivningsnämnd eller psykiatriska nämnden i fråga om utskrivning skall därvid anses som ett beslut av länsrätten enligt 16 § andra stycket lagen om rättspsykiatrisk vård i fråga om upphörande av rättspsykiatrisk vård.

7. Är en patient vid ikraftträdandet utskriven på försök eller har han tillstånd att vistas på egen hand utom sjukhusområdet, skall han anses ha tillstånd att vistas utanför sjukvårdsinrättningens område under återstoden av vårdtiden respektive under del av vårdtiden enligt 25 § i den nya lagen eller, om det är fråga om en patient som avses i punkt 6 ovan, enligt 10 § lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård. Särskilda föreskrifter som har meddelats med stöd av 14 § första stycket eller 19 § andra stycket i den gamla lagen, liksom ett förordnande enligt sistnämnda lagrum att patienten skall ställas under tillsyn av lämplig person, skall därvid anses utgöra särskilda villkor enligt 25 § i den nya lagen eller, om det är fråga om en patient som avses i punkt 6 ovan, enligt 10 § lagen om rättspsykiatrisk vård.

8. Om ett ärende hos en utskrivningsnämnd eller psykiatriska nämnden inte är slutligt avgjort av samma nämnd vid utgången av december 1991, skall med iakttagande av vad som anges i punkterna 9 och 10 rätten i stället pröva om det enligt lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård eller, vid rättspsykiatrisk vård, enligt lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård finns förutsättningar för psykiatrisk tvångsvård, för tillstånd att vistas utanför sjukvårdsinrättningens område eller för återkallelse av sådant tillstånd. Är det i ärendet fråga om en patient i samband med utskrivning på försök skall åläggas att iaktta särskilda föreskrifter eller ställas under tillsyn av lämplig person tillämpas dock föreskrifterna i den gamla lagen.

Den som har väckt ett ärende enligt den gamla lagen före ikraftträdandet

får utföra talan i saken efter ikraftträdandet, även om han inte är behörig till det enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård eller lagen om rättspsykiatrisk vård.

9. Ärenden hos en utskrivningsnämnd som inte har avgjorts före ikraftträdandet och ärenden i vilka beslut enligt meddelad fullföljdshänvisning därefter överklagas hos nämnden skall efter ikraftträdandet prövas av länsrätten i det län som omfattar utskrivningsnämndens verksamhetsområde.

10. Ärenden hos psykiatriska nämnden som inte har avgjorts före ikraftträdandet och ärenden i vilka beslut enligt meddelad fullföljdshänvisning därefter överklagas hos nämnden skall efter ikraftträdandet prövas av kammarrätten i Stockholm.

På regeringens vägnar

ODD ENGSTRÖM

INGELA THALÉN
(Socialdepartementet)

